Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE NEUVOSTORAPORTTI EUE2019-02613

EUE Heikka Jenni(UM), Vatanen Lea(UM) 10.07.2019

Asia
Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto (TSTK) 8.7

Kokous
08.07.2019 - 08.07.2019

Suomen puheenjohtajakauden ensimmäinen TSTK-neuvosto 8. heinäkuuta 2019 kävi periaatekeskustelun hyvinvointitaloudesta sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymiseen liittyvistä työllisyysnäkökulmista.

Lisäksi neuvostossa käsiteltiin eurooppalaista ohjausjaksoa siltä osin, kun se kuuluu työ- ja sosiaaliministereiden toimialaan: vuoden 2019 kansallisia uudistusohjelmia koskevia suosituksia, vuoden 2019 maakohtaisia suosituksia sekä vuoden 2018 suositusten täytäntöönpanoa. Osana ohjausjaksokeskustelua hyväksyttiin myös neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista.

Kokouksen lopuksi komissio tiedotti jäsenmaita kansainvälisestä kehityksestä työllisyys- ja sosiaalipolitiikan alalla, erityisesti ILO:n kansainvälisen työkonferenssin tuloksista sekä G7-sosiaali - ja työllisyysministerien tapaamisesta.

Sekä komissio että työllisyys- että sosiaalisen suojelun komiteat kiittivät Suomea puheenjohtajana hyvinvointitalousteeman tuomisesta keskusteluun. OECD:n pääjohtaja José Ángel Gurria korosti puheenvuorossaan, että moni jäsenmaa on jo alkanut ottaa mukaan hyvinvointi-indikaattoreita arvioidessaan budjettia.

Keskustelu oikeudenmukaisesta siirtymästä kohti ilmastoneutraalia taloutta oli myös hyvin aktiivista ja kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron. Jäsenmaiden ratkaisuehdotuksissa korostui erityisti työntekijöiden ja kansalaisten osaamisen päivittämisen rooli reilun ja kestävän talousjärjestelmän varmistamiseksi.

1, Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin puheenjohtajan esittämällä tavalla.

2. A-kohtien hyväksyminen

A-kohtien luettelon asiat hyväksyttiin.

3. Hyvinvointitalous

Periaatekeskustelu, 10414/19, 10416/19

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen kertoi aloituspuheenvuorossaan, että hyvinvointitalous on Suomen puheenjohtajuuskauden prioriteetti, ja keskustelun tarkoitus on kuulla jäsenmaiden näkemyksiä, miten kansalaisten hyvinvointia voidaan parhaiten parantaa. OECD:n pääsihteeri Ángel Gurría alusti aiheesta.

Kaikki keskusteluun osallistuneet 26 jäsenmaata (pl. Kreikka) tukivat Suomen aloitetta nostaa hyvinvointitalousteema esille puheenjohtajuuskaudellaan. Monet delegaatiot korostivat, että hyvinvointitalous tukee taloudellista kasvua sekä yhteiskunnan sopeutumiskykyä ja vakautta. Moni totesi myös, että globalisaation, ilmastonmuutoksen, demografisten muutosten ja työn murroksen tuomiin haasteisiin tulee vastata ja tässä hyvinvointitalous-konsepti on keskeinen. Delegaatiot kannattivat laajasti sitä, että nykyisiä rakenteita, kuten Euroopan sosiaalista pilaria ja eurooppalaista ohjausjaksoa tulee käyttää teeman eteenpäin viemisessä. Lisäksi todettiin, että YK:n Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteet kuten myös EU:n uusi strateginen agenda tulee ottaa huomioon. Usea maa peräänkuulutti sitä, että teema otettaisiin huomioon mahdollisessa uudessa EU:n strategiassa, joka korvaa nykyisen Eurooppa 2020 -strategian.

Hyvinvointitalouskeskustelua pidettiin tärkeänä EU:n sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamisen näkökulmasta. Monissa puheenvuoroissa korostettiin, että hyvinvointitalouden vaikutuksia tulee pystyä mittaamaan paremmin: tarvitaan parempia indikaattoreita. Työllisyyden, terveyden, sosiaalisen suojelun, koulutuksen ja osaamisen sekä sukupuolten välisen tasa-arvon merkitystä hyvinvoinnin keskeisinä osatekijöinä painotettiin. Eriarvoisuuden vähentäminen on tärkeää. Lisäksi ehdotettiin, että hyvinvointitalous-konsepti liitettäisiin valmisteilla olevaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen. Keskustelussa korostettiin, että kansalliset erityispiirteet on otettava huomioon ja että EU:n nykyisiä toimivaltasuhteita on kunnioitettava. Yhteistyötä EPSCOn ja ECOFINin kanssa olisi hyvä lisätä. Myös EMCO ja SPC tekevät arvokasta työtä indikaattorien kehittämisessä.

Komissio (komissaari Marianne Thyssen) kiitti Suomea hyvinvointitalouden ottamisesta agendalleen. Ihmisten hyvinvoinnin parantaminen on EU:n keskeinen tavoite ja on tärkeää nostaa kansalaiset keskustelun ytimeen. Komissaari Thyssen korosti Euroopan sosiaalisen pilarin merkitystä. Pilari kattaa suurimman osan hyvinvointitalouden keskeisistä dimensioista ja sen toimeen paneminen on yhteinen velvollisuus. Nykyisen komission aikana sosiaalista dimensiota on vahvistettu, ja Euroopan ohjausjakso on nyt sosiaalisempi kuin koskaan ennen. Thyssen mainitsi, että myös EU:n uusi strateginen agenda korostaa osallistavaa ja kestävää kasvua.

OECD:n pääsihteeri Gurría kertoi, että hyvinvointi on ollut OECD:n agendalla jo 1970-luvulta alkaen. Hyvinvointitaloudessa on keskeistä luoda toisiaan vahvistava kehä (virtuous circle), jossa hyvinvointi tukee yhteiskunnan vakautta, sopeutumiskykyä ja taloudellista kasvua, ja jossa makroekonominen kehitys tukee hyvinvointia ja mahdollistaa investoinnit hyvinvointiin. Hyvinvointitalouden neljästä osa-alueesta (koulutus ja osaamisen kehittäminen, terveys, sosiaalinen suojelu sekä tasa-arvo) koulutus on kaikkein tärkein talouskasvua edistävä tekijä. Myös terveyteen panostaminen edistää talouskasvua, tuottavuutta ja ihmisten tulonmuodostusta. Esimerkiksi mielenterveysongelmien kustannukset ovat 4% bruttokansantuotteesta. Pääsihteeri Gurría korosti tasa-arvoisten mahdollisuuksien varmistamista kaikille, sillä matalampi eriarvoisuus parantaa talouskasvua ja luo mahdollisuuksia sosiaaliseen liikkuvuuteen. Tasa-arvo mahdollistaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen, ja erityisesti varhaiskasvatukseen ja hoito- ja hoivapalveluihin panostaminen on tärkeää. Gurría myös mainitsi, että

monet jäsenmaat ovat jo ottaneet käyttöön hyvinvointi-indikaattoreita tukemaan esimerkiksi budjettipäätösten monipuolisempaa arviointia (esim. SE, IT, SI, LV ja UK). OECD tukee EU:ta hyvinvointiteeman edistämisessä.

Loppupuheenvuorossaan ministeri Pekonen kiitti delegaatioita hyvästä keskustelusta. Jäsenmaiden kommentit muodostavat erinomaisen poliittisen raamin jatkotyölle. Suomen tavoitteena on tuoda hyvinvointitalouspäätelmät lokakuussa pidettävän TSTK-neuvoston päätettäväksi.

4. Eurooppalainen ohjausjakso 2019

a) Vuoden 2019 kansallisia uudistusohjelmia koskevat suositukset
Hyväksyminen, 10687/19, 10182/19, 9955/19

Työministeri Timo Harakka totesi, että vuoden 2019 kansallisia uudistusohjelmia koskevat suositukset hyväksyttiin TSTK-neuvoston osalta osana ohjausjaksokokonaisuutta.

b) Vuoden 2019 maakohtaisten suositusten arviointi ja vuoden 2018 maakohtaisten suositusten toimeenpanon arviointi: työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean lausunnot
Vahvistaminen, 10688/19

Työllisyyskomitean puheenjohtaja totesi, että huolimatta vuoden 2019 maakohtaisten suositusten myöhäisestä julkaisemisesta työllisyyskomitea koki, että yhteistyö suositusten osalta oli ollut läheistä ja hedelmällistä. Lisäsi, että nykyinen prosessi edistää omistajuutta suosituksista ja siten myös reformien toteutumista.

Sosiaalisen suojelun komitean puheenjohtaja puolestaan kiitti Suomea puheenjohtajana hyvinvointitalousteeman nostamisesta keskusteluun. Korosti, että sosiaalipolitiikka tulisi nähdä aikaisempaa keskeisemmässä roolissa myös talouspolitiikan kannalta. Sanoi, että yleisesti maakohtaisten suositusten tulisi kyetä tunnustamaan kansallisten reformiprosessien realiteetit.

Puheenjohtaja Harakka vahvisti asiakohdan lopuksi maakohtaisten suositusten arvioinnin sekä vuoden 2018 suositusten toimeenpanon osana eurooppalaista ohjausjaksoprosessia.

c) Neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista
Hyväksyminen, 10475/19

Neuvosto hyväksyi työllisyyspoliittiset suuntaviivat osana eurooppalaisen ohjausjakson pakettia vuodelle 2019.

5. Puhdas planeetta kaikille: Strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta – työllisyysnäkökohtia
Periaatekeskustelu, 10467/19

Työministeri Timo Harakka avasi keskustelun ja totesi alustuksessaan, että strategia ilmastoneutraalista taloudesta on yksi Suomen puheenjohtajuuskauden prioriteeteista. Muistutti ministereitä siitä, että Eurooppa-neuvosto päätelmissään kesäkuulta 2019 kehotti neuvostoa ja komissiota edesauttamaan siirtymistä vähähiiliseen talouteen Pariisin ilmastosopimuksen suuntaviivojen mukaisesti. Sanoi, että EU:n siirtymässä voidaan hyödyntää jo hyväksyttyjä 2030 päästövähennystavoitteita. Lisäsi, että näin säilytetään Euroopan kilpailukyky ja samaan aikaan varmistetaan, että siirtymä etenee sosiaalisesti oikeudenmukaisella ja tasapainoisella tavalla. Totesi,

että teemaa oli käsitelty aikaisemmin jo muissa neuvostomuodostelmissa Romanian puheenjohtajuuskaudella ja nyt viimeisenä oli työllisyysnäkökohtien vuoro.

Työllisyydestä, sosiaaliasioista ja osaamisesta vastaava komissaari Marianne Thyssen korosti, että EU:n tulisi johtaa ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa ja että siirtymä vähähiiliseen talouteen avaa myös paljon taloudellisia mahdollisuuksia. Hän painotti, että jos Eurooppa ei ota johtoasemaa siirtymässä hiilineutraaliin talouteen, mikään muukaan maaosa ei sitä tee. Mainitsi komission tiedonannon ’Puhdas planeetta kaikille’ syksyltä 2018 tietä eteenpäin viitoittavana dokumenttina.

Komissaari sanoi, että oikeudenmukainen siirtymä työmarkkinoilla on realistinen, mutta ei automaattinen prosessi. Totesi, että EU:lla on jo välineitä edesauttaa tätä siirtymää, esimerkiksi innovaatiorahastot ja talous - sekä politiikkakoordinaatio.

Usea jäsenmaa esitteli esimerkkejä kansallisista toimistaan oikeudenmukaisen siirtymän mahdollistamiseksi. Tässä yhteydessä mainittiin ainakin tutkimus- ja innovaatiorahoitus, aktiivinen työllisyyspolitiikka ja mahdollisena tulevaisuuden avaintekijänä myös muutokset tuotantotavoissa ja kulutuksessa. Täydennys- ja uudelleenkoulutuksen merkitys mainittiin lähes jokaisen jäsenmaan puheenvuorossa. Useassa puheenvuorossa toistui myös elämänmittaisen oppimisen merkitys sekä kolmikantayhteistyön jatkamisen merkitys.

EU:n olemassa olevista työkaluista jäsenmaat mainitsivat ainakin aloitteen hiiliteollisuuden vaikuttamille alueille. Lisäksi yksittäiset jäsenmaat ehdottivat, että monivuotiseen rahoituskehykseen luotaisiin erityinen rahasto hiiliteollisuuden vaikuttamia alueita varten. Ehdotettiin myös ’eurooppalaisen ilmastopankin’ (European climate bank) perustamista.

6. Muut asiat

Kansainvälinen kehitys työllisyys- ja sosiaalipolitiikassa
Komission tiedotusasia, 10781/19

Komissaari Thyssen tiedotti ministereitä ILO:n kansainvälisen työkonferenssin tuloksista. Kiitti jäsenmaita hyvästä yhteistyöstä komission kanssa ja totesi, että konferenssissa laadittiin ILO:n satavuotisjuhlavuoden kontekstissa julistus työn tulevaisuudesta sekä julistus ja suositus väkivallan ja häirinnän lopettamisesta työympäristöissä.

Komissaari sanoi, että mitä tuli G7-konferenssiin, sen aikana pohdittiin työn muutoksia ja painotettiin monenkeskisen järjestelmän merkitystä tässä yhteydessä. Korosti, että ensimmäistä kertaa konferenssissa hyväksyttiin kolmikantainen julistus.

Ministeri Harakka totesi tämän asiakohdan lopuksi, että Suomen puheenjohtajuuskaudella tehdään neuvoston päätelmät ILO:n satavuotisjulistuksesta työn tulevaisuudesta.

Suomen edustajat
Työministeri Timo Harakka, Sosiaali – ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen, Jenni Karjalainen (TEM), Jiri Sironen (STM), Antti Neimala (TEM), Ville Korhonen (VNK), Pauliina Porkka (TEM), Liisa Heinonen (TEM), Sanni Sarelma (TEM), Tiina Heinilä (TEM), Veli-Mikko Niemi (STM), Noora Saarinen (STM), Noora Heinonen (STM), Anne-Sofie Pesola (STM), Anna Hiltunen (STM), Ville Korhonen (VNK), Minna Kivimäki (EUE), Leo Svahnbäck (EUE), Pasi Korhonen (EUE), Antero Kiviniemi (EUE), Riikka-Maria Turkia (EUE), Lea Vatanen (EUE), Philip Landon (EUE), Jenni Heikka (EUE)

Asiakirjat
Tarvittaessa keskeisimpien kokouksessa käsiteltyjen asiakirjojen nimi ja viitenumero

Liitteet

Viite

Asiasanat	työllisyys- sosiaalipolitiikka- terveys- ja kuluttaja-asiat -neuvosto
Hoitaa	**STM, TEM**
Tiedoksi	EUE, OKM, OM, UM, VM, VNK, YM